

Sak

a Funn av rund vikingebols-spinne C 39834  
 b "Lyregrover"  
 Hellebustølen samene, Ål, Buskerud

Dok. nr.	Datum	Dokumentets art	Merknader
a 1	17/8-77	Brev Fra Gausland - U.O.	
2	20/9-77	Brev U.O. - T. Bøygard	
3	18/10-77	_____	
4	1/10 78	Avsuttel pp	
5	24/1-78	Brev U.O. - T. Bøygard	
6	5/2-78	Notat v. H. Bræakken	
7		Kart-utsnitt	
8	17/8-78	_____ beregning fl	
b 1	79	Brev Sigval- Modgard - U.O.	
2	17/9-78	_____ beregning fl	



Til: UNIVERSITETETS OLDSAKSAMLING, Oslo.

J. nr. 1012/77



# NOTAT

Gårdsnavn Stølen "HELLEBU" (?) Ål i Hallingdal.		Gnr./bnr. 1
Kommune		Fylke
Sogn		Prestegjeld
Eier/bruker		
Adresse		

v/ \_\_\_\_\_ Dato  
konservator Fredrik Gaustad 17/8 1977.

Ad.: RUND BRONSEPENNE FRA VIKINGTID.

Siri Darre Sjursen, Hoemshøgda 40D, 7000 Tr.heim, foreviste d.d. en bronsespenne, rund, fra vikingtid, som som Jan P.: Smykker fig.120.

Hun har fått i oppdrag å undersøke den for sin manns svoger:

Torbjørn Bøygard,  
3570 Ål i Hallingdal.

Han skal igjen ha fått den fra en annen, som hadde funnet den - såvidt vites- på en støl i Hallingdal som heter Hellebu.

Fru Sjursen lovte å levere spennen tilbake til Bøygard slik at han selv kunne levere den til Museet.

Det ble her opplyst at spennen falt inn under Lov om fornminne, og at Universitetets Oldsaksamling, Frederiksgt.2, Oslo 1, var rette myndighet.

Trondheim 17. august 1977

*Fredrik Gaustad*  
Fredrik Gaustad

Kopi til: Siri Darre Sjursen, 7000 Trondheim,  
Torbjørn Bøygard, 3570 Ål i Hallingdal,  
m/Fornminneloven.



a (2)

20. september 1977.  
CB/EN-J.1012/77.

Herr Torbjørn Bøygard,  
3570 ÅL I HALLINGDAL.

Gjennom konservator Fredrik Gaustad er vi varslet om at De har funnet en spenne fra vikingtiden på stølen Hellebu. Det høres ut som om det er en spenne av en nokså sjelden type, og vi ber Dem om å levere denne inn til oss her på museet ved første leilighet.

./.  
Gjenpart av Gaustads melding vedlegges for ordens skyld.

Med vennlig hilsen

Charlotte Blindheim  
førstekonservator

VEDLEGG.



a3

18. oktober 1977  
CB/KØ

Herr Torbjørn Bøygard  
3570 ÅL i HALLINGDAL.

Vi tillater oss med dette å minne om vårt brev av 20. f.m. ved-  
rørende den spennen som er funnet på Ålsfjellet.

Ville det være mulig for Dem å la oss få den inn til museet, så  
snart som mulig. Den bør utvilsomt konserveres snarest mulig.  
Dette går frem av et foto i Sarpsborg Arbeiderblad fra 1/10-77.

Med vennlig hilsen

Charlotte Blindheim

C 34834

Til foto uov.



Klipp i klipparkivet



a (5)

26. januar 1979  
BH-L/KØ

Herr Torbjørn Bøygard  
3570 ÅL.

Vedlagt følger foto av den runde vikingtids spennen De fant på stølen Hellebu i Ålsfjellet. Den er, som tidligere nevnt, av en sjelden type, og vi er meget glad over å ha fått den inn til museet.

Vennlig hilsen

Birgit Heyerdahl-Larsen

VEDLEGG.



C 34834

Y. 78/15 (6)

Tilleggsopplysninger om VT-rundspenne fra T. Bøggard, 3570 Ål.  
Buskend

Spennen er funnet på stølen "Hellebu", ca 1000 m.oh.  
Funnsstedet kartfestet slik: Ved le i Hellebu, nederst til venstre  
på 711-kart 1616 IV. Funnet er gjort ca. 30 cm under overflaten  
i sentrum av hva finneren kalte "ei tuft". Det ligger ytterligere  
2 eller 3 tufter i nærheten. Området er planlagt opplyst sommer-  
en 1979.

Finneren ønsket finnerlønn og foto.

5/2-78

H. Braathen

Kret.  
kr. 500

~~lyst~~



Hellebø

8°

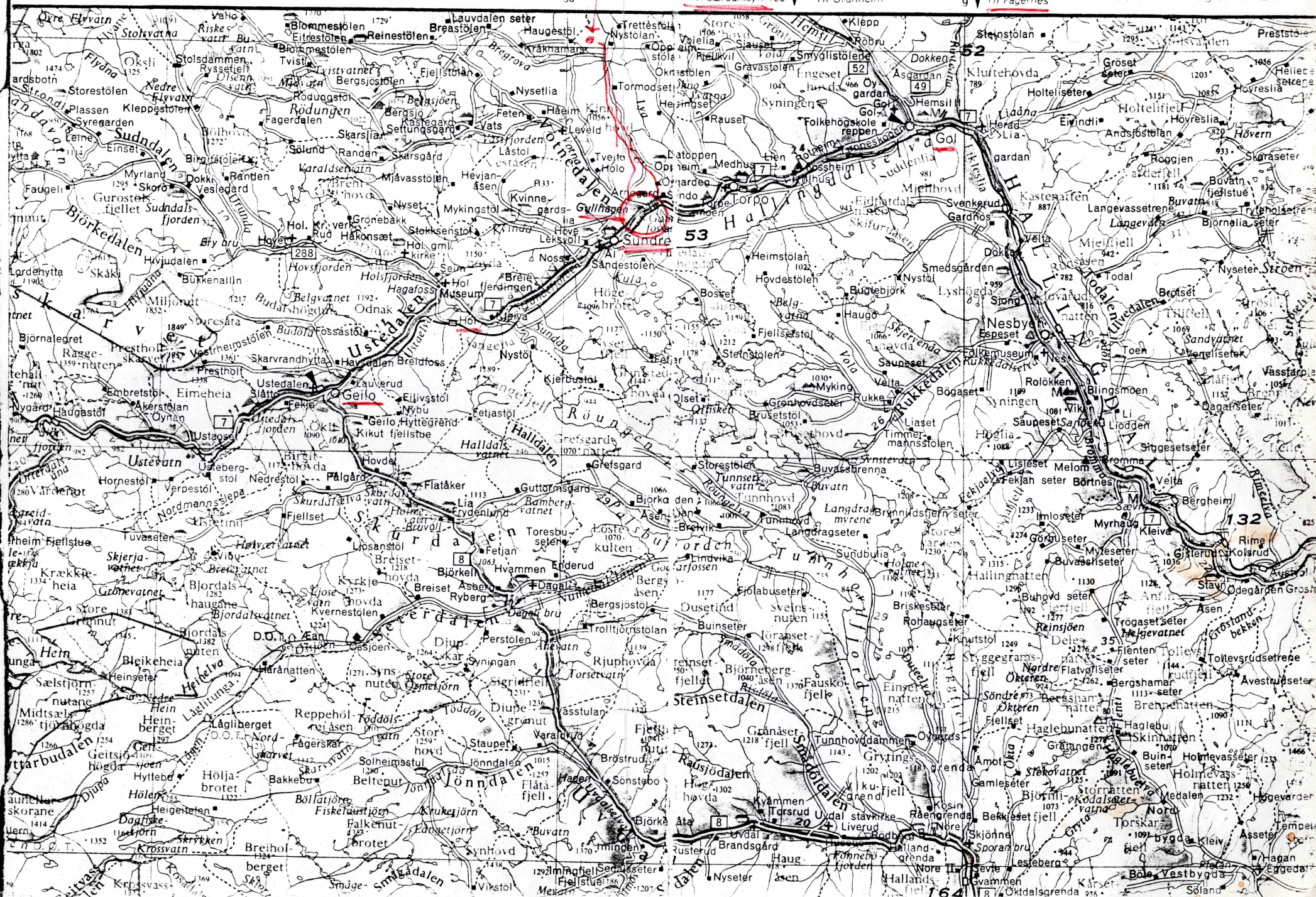
30'

Til Lærdalsøyri 123

Til Granheim

Til Fagernes

Cappelens bil- og turistkart





NB!  
Hellebustøylen  
er sameie for  
flere gardar

a (8)

INNBERETNING OM BEFARING PÅ HELLEBUSTØYLEN, TILH.  
BØYGARD N, GNR. 38/1, ÅL S.P. & K. BUSKERUD.  
Eier: Torbjørn Bøygard.

Den 13.08.78 var undertegnede, sammen med Birthe Weber og Kjellaug Hov på befaring på funnstedet for den runde vikingtidsspennen 78/15. Torbjørn Bøygard var hjemme i bygda, men vi snakket med hans onkel Knut Bøygard. Funnstedet er nydyrket slåttmark, som ved vårt besøk delvis var slått. Før nydyrking ble området ryddet og planert med stor gravemaskin, Brøyt. Spennen ble funnet under plukking av småstein etter rydding. Ifølge Torbjørn Bøygard, som Birthe Weber snakket med 07.08, ble det ryddet bort en "forhøyning" nær det stedet der spennen ble funnet. Knut Bøygard mente at dette hadde vært en liten hustuft, lik de han viste oss andre steder på bøen.

Stølen ligger som en del av et større stølsområde i sørvendt frodig li. I området nedenfor det selet som brukes nu er det flere steder små terrasser som etter all sannsynlighet er tufter, det finnes også klare tufter med veggvoller. Vi stakk med jordbor i flere, uten å finne spor av kull eller kulturjord. Flere av tuftene virket overgrodde, og de kan ha høy alder, men det er umulig å si uten gravning. En hel del av tuftene er sikkert etter utløer fra nyere tid, slik at man antakelig måtte grave nokså meget for å få fatt i de tuftene som er sel. Området er idag skogbart, og ligger for høyt for jernvinne. Dersom spennen ikke er mistet tilfeldig i Vikingtid, kan den enten ha ligget i en tuft etter jakthytte eller seter fra Vikingtid, eller den kan ha ligget i en liten gravhaug. Siden området er ryddet med gravemaskin, er det neppe noen hensikt i å ettergrave. Det forelå løse planer



om noe mer oppdyrking, men ikke med det aller første. I så fall bør ett par små tufter undersøkes.

Stølen skal ha navn etter en steinbu der hver vegg var en reist helle. I fjellet rett ovenfor stølen er det ett lite parti der berget sprekker opp i heller, og det var brukt meget store heller til gulv i gammelsetet. Stølens gamle steinfjøs står som ruin uten tak. Dette er ett meget fint byggverk, opprinnelig i to etasjer, med kufjøs nede og småfe oppe. Fylkeskonservatoren i Buskerud er gjort oppmerksom på bygningen, som bør under tak før den forfaller.

Oslo, 17. august 1978



Arne Emil Christensen



Hellebustølen

a (8)

Bøygard N, 38/1,

Ål s., p., k., Buskerud

Vedlegg til innberetning ved

Arne Emil Christensen av 17. 08. 78.



Funnsted for sperme, ved  
kesjane nederst i  
bildet. Foto mot SSV

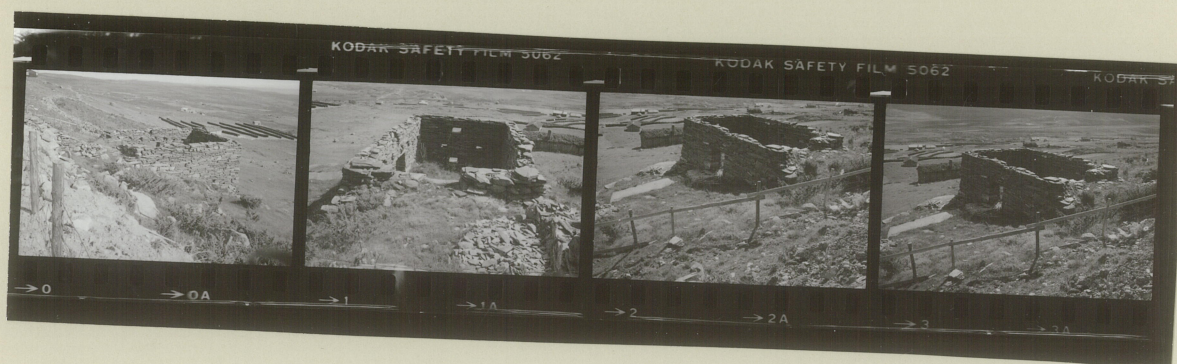


Hellebusløylen, ~~Åk~~, Buskerud

-78  
a (8)



Översikt fra S.



Ruiner av stort steinbygg

L. 1872 foto Velbrudsen



Herr Christian Keller  
Universitetets OdsaksSamling  
Fredriksgate 2  
Oslo 1.

Forespørsel om fangstgraver.

Jeg viser til telefonsamtale  
foretatt dag og sender ved =  
lagt kopi av et veikart  
for Hallingdal.

De eventuelle fangstgraver  
ligger altså på Helleåen.

Et naturlig møtested  
kunne være "Hallingmøbler"  
ved Gullhagen.

Med hilsen  
Siquat Medgard

Siquat MEDGARD  
Drestien 10  
1370 Asten.  
Telefon:  
Privat 78 36 94  
Kontor 56 70 70 linje 209.



## I N N B E R E T N I N G

om befaring på Hellebustølen sameie, Buskerud.

I brev av Aug. 79 meldte Sigvat Medgard om funn av groper i lia ovenfor Hellebustølen. Medgard mente det kunne være dyregraver eller kullmiler.

Ved befaring 1/9 1979 påviste Medgard gropene. Disse lå i lia NV for selene på Hellebustølen ved stien som går på østsiden av ? inn mot Versjøen. Medgard påviste fire groper, rektangulære, ca. 160x70 m. Alle fire lå med største lengde til NS. Ved stikking med jordbor kom det opp trekull under et tynt humuslag, slik at det etter min mening ikke kan være tvil om at dette er trekullmiler. I samme område ligger det også et par av de "vanlige" kullgropene, runde, med diameter på ca. 2 m og ca. 1 m dype.

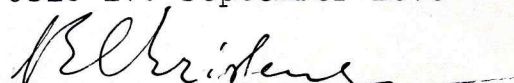
Jeg har ikke tidligere sett små rektangulære kullgroper av den typen Medgard påvist.

Medgard påviste også 2 forekomster av blester-slagg i området.

1. 50 m nord for brunt sel som tilhører Arne Baklien. Her går en krøttersti på skrå opp en bratt tørr-rabbe ovenfor en liten myr. Det er slagg i stien.
2. 160 m nord for Medgard brukenes røde sel. Her ligger en tørr-rabbe i myr. Over ett område på 3-4 m<sup>2</sup> er det mye småfallen slagg.

Hele Hellebuområdet er skogbart i dag, og det er en km eller så til vedskog.

Oslo 17. september 1979

  
Arne Emil Christensen